

Hakemuskooste

Hanketuki

Hakemusnumero 417335

HYRRA_tukihakemus.otsikko.hakemuksenTiedot

Vesj'kansan asuttavuus

Hakemuslaji Tukihakemus
Toimenpide Yhteistyöhankkeet
Hankenumero 288253
Hakemuksen tila Keskenäinen
Hakemuksen vireilletulo -
Hakemus Sähköinen

Hakijan tiedot

Hakija

Nimi Savonlinnan kylät ry
Y-tunnus 2744878-8
Yritysmuoto Aatteellinen yhdistys
Hakijan kunta SAVONLINNA

Yhteystiedot

Osoitelähde Maaseutuhallinnolle annettu osoite
HYRRA_yhteinen.hakemuskooste.otsikko.osoite Pappilankatu 3, 57100 SAVONLINNA
Hakijan www-sivut www.savonlinnankylat.fi

Hakijan liitteet

Selvitys taloudellisesta tilanteesta

Yhteisön säännöt tai
yhtiöjärjestys

Vastuhenkilöt

Henkilön tiedot

Nimi Asko Koukkari
Henkilötunnus 200866-****
Puhelinnumero 0408315852

Sähköpostiosoite sln.kylat@gmail.com

Henkilön rooli(t) Allekirjoittaja
Vastuuhenkilö

Henkilön tehtävä hankkeessa

Hankkeen tiedot

Hankkeen nimi Vesj'kansan asuttavuus

Hankkeen lopetuspäivämäärä 31.8.2025

Hankkeen www-sivut www.savonlinnankylat.fi

Hankkeen kieli Suomi

Esittääkö hakija hankkeelle ohjausryhmää? Kyllä

Ohjausryhmän kokoonpano

Pöytäkirjanote

Tuen kohde

Toteutuspaikkaa tai maatilaa koskevat tiedot

Hankkeen toteutuspaikka Pappilankatu 3, 57100 SAVONLINNA

Hankkeen toteutuskunta SAVONLINNA

Hankkeen toteutuskunta vuoden 2023 kuntajaon mukaan SAVONLINNA

Kaupunki-maaseutuluokitus (2018) Sisempi kaupunkialue

Muut toteutuskunnat

Hankkeen toteutusalue Paikallinen/Alueellinen

Tukea haetaan

Käsittelypaikka SavonLuotsi Leader ry

Haettava tuki

Toimenpiteen tyyppi Kehittämishanke

Toimenpide Yhteistyöhankkeet

Toimenpiteen tarkennus Tiedonhankintahanke

Alatoimenpide Älykkäät kylät yhteistyöhankkeet

Toimenpiteen tarkennuksen koodi 366706702

Hankkeen toteuttaminen

Vesj'kansan asuttavuus -hanke mittaa valittujen Savonlinnan saaristoalueiden paikallista kestävyyttä asuttavuusanalyysin avulla. Hanke on Älykää kylät yhteistyöhanke. Sen tuottaa kansalaistutkimuksen avulla tietoa, jota ei ole ollut aiemmin saatavilla. Asuttavuus eli habitability -menetelmä kehitettiin Kökarin saarella 2020 ja sitä on kehittänyt eteenpäin Åbo Akatemian Saaristoinstituutti. Asuttavuudessa on kyse konkreettisista kysymyksistä, jotka määrittävät saariyhteisöjen asumiskelpoisuuden: kaikkea sitä, mitä kestävä yhteiskunta tarvitsee voidakseen pitää huolta ihmisistään, luonnostaan ja ympäröivästä vesialueista. Asuttavuusanalyysijä on tähän saakka toteutettu rannikkoalueen saaristokunnissa ja Ahvenanmaalla. Savonlinnassa hankkeen toimenpiteet toteutetaan Oravin seudulla ja Moinsalmen tienvarren kylien alueilla. Hankkeen kohderyhmiä ovat saarissa asuvat vakinaiset asukkaat, osa-aika asukkaat, alueen entiset asukkaat sekä vierailijat. Alueen asukkailta kuullaan hankkeessa oman asuinalueensa asiantuntijoina ja oman kyläyhdistyksensä edustajina. Hankkeesta hyötyvät kyläyhteisöjen lisäksi Savonlinnan kaupungin viranhaltijat, toimihenkilöt sekä päättäjät. Se, mitä puuttuu ja mitä on tehtävä, ovat kaksi eri asiaa. Hankkeella ei ole ennakkokäsitystä siitä, mikä saa ihmiset muuttamaan sisään tai pois. Se on ennakkoluuloton, järjestelmällinen kokoelma tosiasioita, ei mielipiteitä, joka ruokkii saaren asukkaita, saaria ja kaupunkia. Sen jälkeen on saarelaisten ja viranomaisten tehtävä kehittää yhdessä uusia ideoita ja toimia niiden muutosten toteuttamiseksi, joita tarvitaan elinkelpoisuuden parantamiseksi – tai sitten ei. Vesj'kansan asuttavuus -hankkeen toteuttajana toimii Savonlinnan kylät ry yhteistyössä Savonlinnan kaupungin kanssa. Lisäksi hankeaikana tehdään yhteistyötä Järvi-Suomen kylät ry:n Åbo Akademin Saaristoinstituutin sekä vastaavia hankkeita toteuttaneiden tahojen kanssa. Hankkeen toteutusaika on 1.6.2024 – 31.8.2025.

Hankkeen julkinen tiivistelmä

Savonlinnan kylät ry on Savonlinnan alueella toimivien kyläyhdistysten ja kyläyhdistysten tehtäviä hoitavien muiden yhdistysten yhteisjärjestö, joka organisoii kyläyhdistysten välistä yhteistyötä, toteuttaa kylätoimintaa edistävää tiedotus- ja koulutustoimintaa sekä toimii kylä- ja asukasyhdistysten edunvalvontajärjestönä. Savonlinnan kylät ry toimii savonlinnalaisen kylä- ja asukastoiminnan kehittämiseksi ja laajentamiseksi. Toiminnan tavoitteena on toisaalta aktivoida jo toimivien kylä- ja asukasyhdistysten toimintaa, tarjota näille yhdistyksille erilaista toiminta-, tiedotus- ja markkinointiapua sekä käynnistää asukas- ja kylätoimintaa niiden Savonlinnan kaupungin pitäjien, kylien ja asuinalueiden kanssa, joissa tätä toimintaa ei vielä ole käynnistetty ja organisoitu. Savonlinnan kylät ry on aloittanut toimintansa aluksi vuonna 2010 kyläyhdistysten epävirallisena yhteistyöelimenä ja rekisteröityi vuonna 2014 yhdistykseksi. Savonlinnan kylät ry:n taloudellinen toiminta perustuu jäsenmaksutuloihin, tehtäviin kartoituksiin ja selvityksiin, jotka liittyvät kylien toimintaan sekä tapahtumien järjestämisiin. Kumppanuussopimus Savonlinnan Seudun Kolomonen ry:n kanssa tukee yhdistyksen toimintaa. Yhdistyksen talous on vakaa ja sen toimintaan sitoutunut yhdeksänhenkinen hallitus edustaa koko laajan Savonlinnan aluetta. Yhdistys on hallinnoinut useita hankkeita, kuten Lähidemokratia, Lähde vaikuttaa 2.0, Kyliltä kylille, Kyliltä kylille, Vakan alta valoon sekä Elonvoimaattori. Yhdistys aloitti vuonna 2023 uuden KyläTuumaamo - tapahtuman järjestämisen. Sen tarkoituksena on tieteen ja kansalaisvaikuttamisen yhteensovittaminen kylien elinvoimaisuutta arvioitaessa. KyläTuumaamo tapahtuma

Hakijan esittely ja hankkeen resurssit

järjestetään kerran vuodessa elokuussa eri puolilla Savonlinnaa. Tapahtuma kokoaa yhteen tutkijoita, eri alojen asiantuntijoita, kylätoimijoita sekä kylien asukkaita ajankohtaisten teemojen sekä kulttuurin äärelle. Resurssit: Vesj'kansan asuttavuus -hankkeeseen palkataan yksi päätoiminen hankekoordinaattori ja yksi osa-aikainen hankeapulainen, jotka yhteistyössä kylätoimijoiden ja eri järjestöjen kanssa organisoivat hankkeessa tehtävät toimenpiteet sekä tekevät verkostomaisesti yhteistyötä eri tahojen kanssa. Tärkein hankeressurssi ovat alueen asukkaat. Asukkaat tuottavat tietoa omasta yhteisöstään kansalaistieteen menetelmin. Sitä, että tutkijat pyytävät yleisön apua tietojen keräämiseen, kutsutaan kansalaistieteeksi. Asukkaiden rooliin kuuluu olla kumppanina oman nimetyn yhteisönsä kautta. Hanketyöntekijät keräävät aineiston ja analysoivat tulokset yhdessä yhteisöjen ja ohjausryhmän kanssa. Hankekumppaneita Vesj'kansan asuttavuus -hankkeella ovat: Savonlinnan Kylät ry: hankkeen hallinnoija, ohjausryhmän jäsen, työntekijöiden perehdytys ja tukeminen, toimenpidesuosituksen laatiminen ja seuranta. Järvi-Suomen kylät ry: ohjausryhmän jäsen, työntekijän perehdytys ja tukeminen, toimenpidesuosituksen laatiminen ja seuranta. Savonlinnan kaupunki: ohjausryhmän jäsen, yhteistyökumppani, jolla keskeinen tieto kylistä sekä niiden asukkaista, tiedottaminen, tilastoyhteistyö, ohjelmayhteistyö Oravin seudun kyläyhdistys ry: ohjausryhmän jäsen, asukkaiden aktivointi, tiedottaminen, analyysi työryhmien työskentelyn tukeminen Moinsalmentien alueen kyläyhdistys ry: ohjausryhmän jäsen, asukkaiden aktivointi, tiedottaminen, analyysi työryhmien työskentelyn tukeminen Laukansaaren kyläyhdistys ry: ohjausryhmän jäsen, asukkaiden aktivointi, tiedottaminen, analyysi työryhmien työskentelyn tukeminen SavonLuotsi-Leader ry: ohjausryhmän jäsen Oravin Seudun kyläyhdistys ry Moinsalmentien alueen kyläyhdistys ry Laukansaaren kyläyhdistys ry Åbo Akademin Saaristoinstituutti: perehdytys, ohjausryhmän jäsen

Tausta: Vesj'kansan asuttavuus -hankkeella toteutetaan Savonlinnan seutukunnan saaristoalueiden osalta Åbo Akademin Saaristoinstituutin Habitability – Elinvoimaisesti ja kestävästi asutut saaristo ja vesistöalueet hankkeen jatkotoimenpiteitä. Åbo Akademin Habitability hankkeella kehittämää Asuttavuusanalyysimittaria on käytetty menestyksekkäästi Ahvenanmaalla ja Suomen rannikkoalueen useissa saaristokunnissa. Analyysin mittareita työstettäessä on saatu koottua alueen ihmiset yhteen keskustelemaan. Keskusteluissa käydään läpi alueen tilanne sekä mietitään miten uudet, nykyaikaiseen teknologiaan perustuvat toimintatavat ja ratkaisut vaikuttaisivat vakinaisesti saaristossa asuvien sekä siellä vierailevien arkeen. Samalla sillä on luotu uusia yhteistyö- ja kehittämismahdollisuuksia eri sidosryhmien välille. Asuttavuusmenetelmä kehitettiin Ahvenanmaan saariston kunnassa Kökarissa vuonna 2020. Christian Pleijel on Kökarin asuttavuusanalyysin keksijä ja yksi sen aktiiveista. Hän otti syksyllä 2020 yhteyttä Åbo Akademin Saaristoinstituuttiin ja ehdotti asuttavuusanalyysiin perustuvaa yhteistyötä. Ensimmäinen hanke oli käsitettä esittelevä kansainvälinen etäkurssi. Keväällä 2021 järjestettiin kurssi, jossa oli yli 30 osallistujaa 12:lta Euroopan saarelta ja jolla luennoi useita saarten asiantuntijoita – tutkijoita, poliitikkoja ja pormestareita. Sekä opiskelijoiden että asiantuntijoiden sitoutumisen ansiosta käsitettä uudistettiin ja kehitettiin edelleen. Syksyllä 2021 aloitettiin asuttavuusanalyysikäsikirjan laatiminen. Christian Pleijelistä, Pia Prostista ja Cecilia Lundbergistä koostuva tiimi on nyt kehittänyt käsitettä edelleen nykyiseen muotoonsa. Apuna on ollut useita saarelaisia ja saarten asiantuntijoita ympäri Eurooppaa. Saarilla on omat haasteensa sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti.

**Hankkeen tarve, tausta,
kohderyhmä, hyödynsaajat ja
toteutusalue**

Pienen saariyhteisön on oltava asuttava, ennen kuin siitä voi tulla kestävä. Saarella syntyneiden ja kasvaneiden tulisi haluta jäädä tai muuttaa takaisin alueelle. Uusien perheiden tulee täydentää yhteisöä, lapsia on oltava koulussa, tarvitaan työtä, asumista, yhteyksiä, palvelua ja turvallisuutta. Saaristoalueilla on viisi tunnistettavaa erityispiirrettä: 1. Väestömäärä vaihtelee suuresti kausiluonteisesti. Vakinaisten ja vapaa-ajan asukkaiden sekä vierailijoiden määrä vaihtelee suuresti eri vuodenaikoina. Tämä aiheuttaa haasteen alueen kestävyydelle. 2. Alueiden talous on helposti haavoittuva. Ne ovat usein riippuvaisia vain muutamasta talouden alasta esim. matkailusta ja niihin kohdistuvat muutokset voivat olla riski koko yhteisölle. Paikallisen tuotannon kehittäminen on tärkeää alueiden omat vahvuudet huomioiden. 3. Liikenneyhteydet 4. Pienissä yhteisöissä on vähän sidosryhmiä ja ne ovat herkempiä yksilöiden välisille konflikteille. 5. Oman alueen päätöksentekoon vaikuttaminen on hankalaa. Samat erityispiirteet toteutuvat myös monissa pienissä Suomen manneralueella sijaitsevilla kunnissa. Asuttavuusanalyysi on herättänyt paljon kiinnostusta saaristoalueiden keskuudessa. Kolme Ahvenanmaan saarikuntaa (Sottunga, Föglö ja Kumlinge) on tehnyt asumiskelpoisuusanalyysinä Leader Ålandin rahoituksella. Västanfjärdin I samma båt rf:n Leader-rahoituksella tehty analyysi valmistui kesällä 2023. Itä-Uudenmaan alueella Emäsalo, Vessö ja Pellinki saaret tekevät asuttavuusanalyysinä Porvoon kaupungin ja kehityskeskus Posintran tuella ja Sipoon saariston kaksi asuinkelpoisuusanalyysiä on tehnyt kunnan saaristovaltuuskunta. Kiinnostusta menetelmää kohtaan on myös muualla Euroopassa. Asuttavuuden käsikirja on käännetty kroatiaksi Kroatian saaristossa lanseerausta varten, ja Interreg-hanke on suunnitteilla Euroopan saariyhdistyksen ESINin alaisuudessa. Menetelmä on saanut hyvän vastaanoton EU:n eri elimissä. Åbo Akademin Saaristoinstituutti omistaa menetelmän, joka on lisensoitu Creative Commonsilla, mikä tarkoittaa, että sen käyttö on ilmaista, mutta vain kirjoittajat voivat muuttaa sitä. Hankkeen aikana tehdään tiivistä yhteistyötä Åbo Akademin Saaristoinstituutin kanssa. Tarve: Savonlinnan kaupunki on osasaaristokunta, jonka asukasluku on noin 32.000 henkilöä. Saaristoalueilla 18:sta(2009) asutetussa saarella heitä asuu vakinaisesti: 166 henkilöä. Vapaa-ajan asutusta on 586 saarella (2011). Niissä vapaa-ajan asuntoja 1 660 kpl ja vapaa-ajan asukkaita 6 640 henkilöä. Kaupungin pinta-alasta yli kolmannes on vesistöjä ja saaristoa. Savonlinnan kaupungin keskustakin on rakennettu osittain saarille, jotka erottavat Saimaan selät Haapaveden ja Pihlajaveden toisistaan. Hankkeeseen mukaan valikoituneet saaristoalueet on valittu yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Mukaan on valittu saavutettavuudeltaan erilaisia alueita. Saaristoalueiden asuttavuuden kehittämiseen ei ole kiinnitetty tarpeeksi huomiota, koska niiden tarpeista ole ollut tietoa. Maalle muuttaminen kiinnostaa globaalina keskittämisen vastatrendinä ja ihmisiä hakeutuu asumaan hyvinkin syrjäisille seuduille. Savonlinnan saaristo voi tarjota sopivan ja jopa helposti saavutettavan asuinpaikan. Hankkeen tarkoituksena on saada konkreettista tietoa siitä, mikä saa saarten väestön muuttamaan, miksi se tapahtuu, mitä se tarkoittaa kuntien sekä yhteisöjen toiminnan kehittämisessä ja miten muuttamista voidaan edistää sekä sen esteitä madaltaa. Alueilla vierailevien henkilöiden määrä on myös kartoitettava, jotta ymmärretään heidän aiheuttama haaste alueiden kestävyydelle. Saaristossa aiemmin asuneet ja muualle muuttaneet henkilöt kokevat itsensä vesj'kansalaisiksi. Niillä, jotka pitävät itseään syntyperäisinä vesj'kansalaisina, on usein vahvin suhde saaristoon ja voimakkaimmat mielipiteet eli ne tulee ottaa myös huomioon. Analyysin painopiste on kuitenkin maantieteellisillä alueilla, joilla asuu ympäri vuoden asukkaita. Hankkeen tarve ja idea toteuttamiseen on lähtenyt asukkailta. Asukkaiden keskuudessa on tunnistettu saaristoalueiden erityispiirteet ja

tarve tuottaa uudenlaista, asukaslähtöistä tietoa ja löytää uusia ratkaisuja saariston asuttavuuden haasteisiin. Asuttava saaristo hyödyttää vakituisia ja osa-aikaisia asukkaita sekä matkailijoita. Vesj'kansan asuttavuus -hankkeen kohderyhmänä ovat alueiden vakinaiset, osa-aikaiset, alueilla aiemmin asuneet ja vapaa-ajan vesj'kansalaiset. Lisäksi analyysissä otetaan huomioon alueilla vierailevat henkilöt. Yhteistyöt tehdään myös asukas- ja kyläyhdistysten, saaristoneuvottelukunnan, eri järjestöjen ja yhdistysten, kuntien sekä yritysten kanssa. Vesj'kansan asuttavuus -hankkeen tavoitteena on nostaa esiin alueiden olemassa olevia vahvuuksia ja kehittää niitä. Lisäksi hankkeen avulla nostetaan esiin kehittämiskohteita, joita tällä hetkellä ei ole tiedossa. Analyysin tekemiseen sitoutetaan kiinteästi mukaan alueiden vakinaiset sekä osa-aikaiset asukkaat työskentelemään työryhmissä heitä kiinnostavien aihepiirien parissa. Kyselyjen, keskustelujen, haastattelujen, työryhmä sekä työpajat työskentelyjen avulla määritellään osa-alueiden indikaattorit eli tunnusluvut. Indikaattorien avulla saadaan alueiden asuttavuudesta sellaista tietoa, jota ei ole ollut aiemmin käytössä. Vesj'kansan asuttavuus -hankkeen päätavoitteena on luoda näiden saatujen tulosten perusteella suositukset siitä, miten hankkeessa mukana olevia alueita tulisi tulevaisuudessa kehittää. Nämä tulokset luovutetaan kuntien, maakunnan, järjestöjen sekä asukkaiden käyttöön hankkeen päättyessä. Kohderyhmä, hyödynsaajat ja toteutusalue: Vesj'kansan asuttavuus -hankkeen toimenpiteet kohdentuvat Savonlinnan kaupungin saaristoalueisiin Oravin alueella ja Moinsalmentien alueella Moinsalmesta etelään, johon kuuluvat lisäksi Ikoinniemen suunnasta liikennöitävä Ritosaari sekä Pihlajaniemen suunnalta liikennöitävät Kokonsaari ja Laukansaari. Kohderyhmänä ovat kaikki kohdealueilla pysyvästi tai tilapäisesti asuvat sekä vierailevat henkilöt. Hankkeesta hyötyvät niin vakinaiset kuin osa-aikaiset asukkaat, alueilla vierailevat ihmiset, paikalliset järjestöt sekä Savonlinnan kaupunki.

Hankkeen laajempi viitekehys

Vesj'kansan asuttavuus -hanke toteuttaa Suomen CAP-suunnitelman 2023–2027 toimia sekä Etelä-Savon alueellinen maaseudun kehittämissuunnitelmaa rahoituskaudelle 2023–2027. Lisäksi hankesuunnitelmaa tehtäessä on otettu huomioon seuraavat suunnitelmat: Puhtaasti parasta! Etelä-Savon – Saimaan maakunta strategia 2030 Savonlinnan kaupunkistrategia 2022–2025 Savonluotsi Leader ry:n Paikallinen kehittämisstrategia 2023–2027 (hankkeen toimenpiteet kohdentuvat kohtaan 5.1.2. Aktiivisuuden ylläpito yhteisöissä, yhteisöllisyys) Hankkeen analyysin pohjana käytetään Asuttavuuden käsikirja Saaristoyhteisöjen elinkelpoisuuden arviointityökalu, työryhmä Christian Pleijel, Cecilia Lundberg & Pia Prost Åbo Akademi

Toteutus: Asuttavuusanalyysin pohjana ovat asuttavuusmenetelmä ja kansalaistutkimusryhmät, joiden avulla saadaan selville suuren osan saaren asumiskelpoisuuden kuvaamiseen tarvittavasta tiedosta. Asuttavuusanalyysia ei voi tehdä yksin. Hanketyöntekijän apuna toimii ohjausryhmä, jossa alueiden ja asiantuntijoiden edustus. Kullakin alueella toimii lisäksi erillinen kansalaistutkimusryhmä. Hankkeen onnistumisen kannalta paikallisten yhteisöjen sitoutuminen analyysin toteuttamiseen on keskeisen tärkeää. Hankkeessa käytettäviä menetelmiä ovat kansalaistutkimus (kyselyt, tilaisuudet, työpajat), tilastollisen tiedon hankinta, yhteistyö vastaavia hankkeita toteuttaneiden/toteuttavien tahojen kanssa sekä verkostoituminen eri toimijoiden kesken. Hankkeessa toteutettavia menetelmiä voivat lisäksi olla yhteistyö eri asuttavuusanalyysia toteuttavien toimijoiden kesken, koulutuksiin osallistuminen, vierailut, tapaamiset, seminaarit, työpajat, kyselyt,

Hankkeen toteutus, aikataulu ja riskit

keskustelut ja erilaisten tilaisuuksien järjestäminen. Osa tiedonkeruusta tapahtuu kyselyjen avulla ja osa käyttämällä hyväksi olemassa olevaa tilastollista tietoa. Ohjausryhmä nimetään hanketoiminnan alkaessa ja sen tehtäviin kuuluu valvoa ja ohjata työn organisointia, hanketoimenpiteiden aikataulun laatimista sekä tulosten seurantaa. Ohjausryhmä koostuu alueen ja asiantuntijoiden edustajista. Ohjausryhmä voi käyttää myös ulkopuolisten asiantuntijoiden apua. Tällaisia asiantuntijoita voivat olla kunnan viranhaltijat, järjestötoimijat tai aluetta tutkivat tutkijat/opiskelijat. Ilman saarelaisten osallistumista emme saa saaria koskevia tietoja. Siksi jokaiselle alueelle kootaan työryhmä, jota johtaa paikallinen toimija ja jota hanketyöntekijät ohjaavat yhdessä ohjausryhmän kanssa. Hanketyöntekijät ja alueelliset toimijat jakavat tietoa, rekrytoivat ihmisiä työryhmiin, valvovat, keräävät tietoa sekä dokumentoivat sitä. Lisäksi he järjestävät kokouksia ja työpajoja kyläryhmille sekä yhdistyksille. Hankkeen hanketyöntekijöillä tulee olla hyvä tuntemus Savonlinnan saaristosta. Heillä tulee olla kyky innostaa, sitoutua ja johtaa sekä kiinnostusta asuttavuuden tutkimiseen. Hankkeen aikana eri järjestöjen verkostoitumista niin eri alueiden kuin eri puolilla Suomea toteutettavien vastaavia hankkeita toteuttavien tahojen kanssa edistetään yhteispalaveriin, tapaamisiin ja viestinnän avulla. Kansalaistutkimusryhmien ja niiden jäsenten tulee olla kiinnostuneita oman saarensa tulevaisuudesta ja alueen kehittämisestä. Ryhmiä kootaessa kiinnitetään erityisesti huomiota siihen, että se edustaisi aluetta pienoiskoossa niin ikä-, sukupuoli- kuin sosiaalisen jakauman mukaisesti. Oman alueen tuntemus ja sitoutuminen asuttavuusanalyysin toteuttamiseen on tärkeää. Aikataulu: Hanke alkaa hanketyöntekijöiden rekrytoinnilla ja heidän perehdytyksellään yhteistyössä Åbo Akademin Saaristoinstituutin kanssa. Alkukesästä 2024 tiedotetaan hankkeesta järjestämällä tiedotustilaisuuksia ja osallistumalla muiden järjestämiin tapahtumiin. Rakennetaan yhteistyöverkostoa sekä perustetaan paikalliset kansalaistiederyhmät. Hankkeen tiedonkeruu toteutetaan vaiheittain: 1. Alueen identiteetti. identiteetti muodostaa perustan kuudelle muulle alueelle. Vaihe kestää noin kaksi kuukautta. 2. Asuttavuusanalyysimittarin vaiheet 2-4 analysoidaan neljän seuraavan kuukauden aikana 3. Vaiheiden 2-4 aikana toteutetaan laajempi asukaskysely. 4. Mittarin vaiheet 5-7 ja asukaskyselyn tulokset analysoidaan seuraavien viiden kuukauden aikana 5. Yksittäisten alueiden tulokset analysoidaan, kootaan yhteen ja analysoidaan yhdessä kunkin yksittäisen alueen kanssa. 6. Alueiden tuloksista muodostetaan kooste alueita ja kaupunkia varten. 7. Tuloksia käsitellään julkisesti elokuussa 2025 KyläTuumaamo tapahtuman Saaristo-teemapäivässä. Hankkeen aikana tehdään yhteistyötä eri yhteistyötahojen kanssa sekä asuttavuusanalyysiä toteuttavien eri hanketoimijoiden kanssa eri puolilla Suomea. Osallistutaan aiheeseen liittyviin koulutuksiin sekä tapahtumiin eri puolilla Suomea. Riskit: Hankkeen suurin riski on, ettei alueiden asukkaita saada mukaan hankkeen toimenpiteisiin eikä heiltä löydy riittävästi me-henkeä sitoutua analyysien vaatimaan työskentelyyn. Tämä on huomioitu siten, että jo hanketta suunniteltaessa on alueilla toimivat keskeiset tahot sitoutettu hankkeelle yhteistyösopimuksin. Alueiden yhdistysten edustajat toimivat tiiviissä yhteistyössä alueensa asukkaiden ja hankkeen työntekijöiden kanssa. Hankkeen työntekijöiden rekrytoinnissa ei onnistuta. Hankkeen onnistumisen kannalta on keskeistä, että hanketyöntekijät ovat sitoutuneita hankealueet tuntevia henkilöitä. Heillä tulee olla hyvät sosiaaliset taidot. Hankkeen työntekijöiden etsintä toteutetaan monikanavaisesti ja hakijoita kannustetaan ottamaan yhteyttä ennen hakemuksen jättämistä, jotta he saavat käsityksen haettavana olevasta työstä. Hanketyöntekijöiden perehdytykseen panostetaan ja Savonlinnan Kylät ry:n

hallituksen jäsenet sekä Järvi-Suomen kylät ry toimivat työntekijöiden tukena. Työntekijät verkostoituvat muiden vastaavissa hankkeissa eri puolilla Suomea työskentelevien henkilöiden kanssa.

Tavoitteet: Vesj'kansan asuttavuus -hankkeen tavoitteena on kerätä hankkeen kohdealueilta tietoa asuttavuuden tilanteesta ja haasteista. Tavoitteena on kerätä tietoa asukkaiden, monipaikkaisten, vapaa-ajan asukkaiden sekä vierailijoiden näkökulmasta. Tällaista kokemuseräistä tietoa ei ole ollut aiemmin saatavilla. Asuttavuus on saaren kestävän kehityksen arvioinnin konkreettinen ydin. Jokaisen kestävän yhteisön on oltava asuttava, jotta se selviytyy, kehittyy ja säilyttää toimintakykynsä. Kun logistiikka on kunnossa ja se toimii riittävän hyvin, saariyhteisöillä on kaikki asuttavuuden edellytykset: koulussa on lapsia, työpaikkoja on riittävästi, asuminen kohtuuhintaista sekä saarelaiset tuntevat olonsa turvalliseksi ja hyvinvoivaksi. Ympäristöllä ja luonnolla on suuri merkitys asuttavuuden sekä hyvinvoinnin kannalta. Se, mitä puuttuu ja mitä on tehtävä, ovat kaksi eri asiaa. Hankkeella ei ole ennakkokäsitystä siitä, mikä saa ihmiset muuttamaan sisään tai pois. Se on ennakkoluuloton, järjestelmällinen kokoelma tosiasioita, ei mielipiteitä, joka ruokkii saaren asukkaita, saaria ja kaupunkia. Sen jälkeen on saarelaisten ja viranomaisten tehtävä kehittää yhdessä uusia ideoita ja toimia niiden muutosten toteuttamiseksi, joita tarvitaan elinkelpoisuuden parantamiseksi – tai sitten ei. Asuttavuuden käsite koostuu asuttavuusanalyysissä seitsemästä osa-alueesta: 1 Paikan identiteetti 2 Ekosysteemit 3 Makea vesi 4 Energia 5 Paikallistalous 6 Julkiset palvelut 7 Hyvinvoivat ihmiset Nämä osa-alueet on jaettu 45 indikaattoriin. Tavoitteena on auttaa kartoittamaan alueet ja keskittyä asuttavuuden tärkeimpiin osa-alueisiin. Tarkoituksena ei ole verrata saaria/alueita toisiinsa. Tarkoituksena on löytää kunkin alueen omat vahvuudet sekä kehityskohteet. Indikaattoreiden saama laskennallinen arvo (1-4) kullakin osa-alueella osoittaa osa-alueen tilaa ja ohjaa analyysipohdintaa. Analyysi tehdään suurelta osin saarella, kokopäiväisesti, osaaikaisesti tai vapaa-aikana asuvien henkilöiden avulla. He ovat asiantuntijoita, jotka kartoittavat alueen väestön, sen omaleimaiset piirteet ja ekosysteemit, makeaa veden ja energian saatavuuden, paikallisen talouden, palvelujen saatavuuden ja ihmisten hyvinvoinnin. Alueilla vierailevien henkilöiden määrä on tärkeä kartoittaa, jotta ymmärretään heidän aiheuttama haaste alueiden kestävyydelle. Analyysin painopiste on kuitenkin alueilla ympäri vuoden asuvissa henkilöissä. Analyysin lopputulos oli kokoelma faktoja, ei mielipiteitä. Kansalaistutkimuksen avulla saadaan esiin tietoja, joita ei muuten ollut saatavilla näistä yhteisöistä. Asuttavuusanalyysi perustuu siihen, että vesj'kansalaiset muodostavat kansalaistutkimusryhmiä eli työryhmiä, jotka käyvät läpi asuttavuusanalyysikäsitteissä määritellyt osa-alueet sekä niiden indikaattorit, joilla mitataan monimuotoisesti alueen asuttavuutta. Näiden mittareiden avulla saadaan alueista sellaista tarkkaa paikallista tietoa, jota tähän mennessä ei ole ollut saatavilla. Hankkeessa ei ole ennakkokäsityksiä siitä, mikä vaikuttaa alueiden asuttavuuteen. Se kerää ennakkoluulottomasti ja systemaattisesti tietoa tosiasioista. Työryhmien avulla kerätty tieto jää alueen asukkaiden, järjestöjen sekä kuntien käyttöön. Hankkeen päämääränä on antaa alueen kunnille ja kaupungeille konkreettisia ehdotuksia siitä millaisia toimia alueiden asuttavuutta kehittämiseksi olisi tarve tehdä. Osa tiedoista kerätään kyselylomakkeilla, jolloin työryhmän sitouttaminen analyysin tekemiseen on erityisen tärkeää korkean vastausprosentin saavuttamiseksi. Lisäksi tietoa saadaan eri tilastoista, joita eri toimijat ovat tuottaneet alueesta. Työryhmien tulokset dokumentoidaan ja raportoidaan 45 indikaattorin arvojen, kommenttien ja liitteiden

Hankkeen tavoitteet, tulokset, vaikutukset sekä seuranta ja raportointi

mukaan. Tuloksena on asuttavuusanalyysiin perustuva raportti aluekohtaisesti. Kaikki alueiden raportit kootaan yhteenvetoraporttiin. Dokumentaatio on kokonaisuudessaan saatavilla Savonlinnan Kylät ry:n internetsivuilla. Hankkeen toimenpiteiden toteutumista seurataan ohjausryhmässä sekä Savonlinnan kylät ry:n hallituksen kokouksissa säännöllisesti. Saatujen tulosten perusteella laaditaan Savonlinnan kaupungille esitykset toimenpiteistä ja suositukset kuntien strategia kirjauksista alueiden asuttavuuden edistämiseksi. Näiden esitysten toteutumista seuraa Savonlinnan Kylät ry ja Järvi-Suomen kylät ry hankkeen päätyttyä. Hankkeen aikana luodaan toteutumisen seurantaan toimintamalli yhdessä Savonlinnan kaupungin kanssa.

Hankkeen viestintä ja tiedottaminen

Vesj'kansan asuttavuus -hankkeesta viestitään sen alkaessa ja päättyessä sekä toteutuksen aikana monikanavaisesti. Viestinnän tärkeys hankkeessa korostuu, sillä alueen vakinaiset, monipaikkaiset sekä vapaa-ajan asukkaat halutaan mukaan analysoimaan omaa elinympäristöään. Heillä on myös paras tieto alueiden todellisuudesta ja faktoista. Tiedottamisessa apuna käytetään internetsivuja, somekanavia, lehdistötiedotteita, mielipidekirjoituksia sekä blogikirjoituksia. Tietoa välitetään yhteistyökumppaneille heidän viestintäkanaviinsa. Hankkeen edistymisestä ja tapahtumista laaditaan mediatiedotteita. Hankkeen laaditaan hankkeen alkaessa viestintäsuunnitelma. Kaikessa viestinnässä käytetään EU:n tunnusta EU:n ohjelmista saadun tuen esille tuomiseksi ja EU:n näkyvyyden parantamiseksi. Rahoittajan tunnukset: Leader -lippu ja EU:n osarahoittama ovat näkyvästi esillä kaikessa viestintämateriaalissa. Hankkeen tiedottamisen yhteydessä maininta, että hanke on saanut Leader-tukea EU:n maaseuturahastosta. Viestintämateriaalia ovat esimerkiksi painetut materiaalit tai digitaaliset tuotteet, verkkosivustot ja niiden mobiiliversiot, esitteet hankkeesta sekä hankkeesta tehty PR-materiaali ja lehti-ilmoitukset. Myös mainokset, jotka on maksettu hankkeesta, kuuluvat viestintämateriaaliin. Hankkeessa tehdään juliste, joka sijoitetaan hankkeen työtiloihin. Juliste on paikallaan hankkeen toteuttamisen ajan, eli vähintään siihen saakka, kunnes se on saanut loppumaksun. Maaseutuverkosto.fi sivustolla olevaan hankerekisteriin liitetään hankkeen tiedot ja sen tapahtumakalenteria käytetään apuna tapahtumista tiedotettaessa. Viestinnässä hyödynnetään myös paikallista lehdistöä, alueellisia radiokanavia sekä mahdollisuuksien mukaan valtakunnallisia kanavia.

Toiminnan jatkaminen ja tuen kohteen ylläpitosuunnitelma

Vesj'kansan asuttavuus -hankkeen toimia jatketaan yhteistyössä Savonlinnan Kylät ry:n, Järvi-Suomen kylät ry:n sekä Savonlinnan kaupungin kanssa. Muita toimintaa jatkavia toimenpiteitä ovat mukana olevien alueiden omat kehittämis- tai investointitoimenpiteet, joita hankkeen selvitystyön pohjalta voidaan toteuttaa esim. kylä- tai turvallisuussuunnitelmat, investoinnit, energia- ja ympäristöhankkeet. Lisäksi hanke edistää saaristoyhteisöjen verkostoitumista alueella keskenään. Tätä verkostoitumista voisi edistää yhteistyössä Suomen saaret FÖSS ry:n ja muiden saaristotoimijoiden kanssa. Hankkeesta saadut kokemukset ja tulokset jaetaan muihin saaristokuntiin ja saaristotoimijoille. Vesj'kansan asuttavuus -hankkeessa saatujen tulosten ja toimenpide-ehtotusten toteutumista seurataan Savonlinnan kylät ry:n ja Järvi-Suomen kylät ry:n toimesta. Seuranta liittyy yhdistysten normaaliin toimintaa ja yhteistyöhön mukana olevien kuntien kanssa. Hankkeen aikana suunnitellaan toimenpiteiden seurannalle yhdessä kaupungin kanssa toteutustapa sekä yhteistoimintamalli, jotka liitetään osaksi osapuolten normaalia toimintaa. Savonlinnan kylät ry ja Järvi-Suomen kylät ry aktivoivat asukkaita toimimaan yhteistyössä Savonlinnan kaupungin kanssa. Hankkeen kautta saatu tieto ja

toimenpide-ehdotukset kootaan yhteen ja tulokset julkaistaan Savonlinnan kylät ry:n nettisivuilla. Lisäksi järjestetään loppuseminaari KyläTuumaamo -tapahtumassa, jossa tieto jaetaan kunnille, yhteistyötahoille, kylätoimijoille sekä medialle. Hankkeella on mahdollisuus jo käynnissä ollessaan aktivoida alueiden ihmisiä kehittämään ja muuttamaan toimintatapojansa älykkäämmiksi ja rationaalisemmiksi. Hankkeen tiedonkeruusta saamien tulosten perusteella on myös mahdollista käynnistää erilaisia kehittämis- tai investointihankkeita, jotka parantavat saaristoalueiden asuttavuutta.

Ympäristö- ja ilmastovaikutusten huomiointi ja kestävän kehityksen edistäminen

Kestävän kehityksen edistämässä hanke keskittyy erityisesti sosiaalisen kestävyuden edistämiseen. Sosiaalisen kestävyuden ytimenä on yhteiskunnallinen oikeudenmukaisuus ja osallisuus. Sosiaalinen kestävyys on kokonaisvaltaista fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia, mikä mahdollistaa hyvän arjen ja merkityksellisen elämän. Sosiaalisesti kestävässä toiminnassa panostetaan ylisukupolvisen huono-osaisuuden ennaltaehkäisyyn, hyvinvoinnin mahdollistamiseen, eriarvoisuuden kaventamiseen muun muassa ennalta ehkäisevien palvelujen avulla. Sosiaalisen kestävyuden toisena sosiaalisen kestävyuden painopisteenä on turvata asumiskelpoinen maailma myös tuleville sukupolville. Muita tärkeitä näkökulmia ovat: riittävä toimeentulo, tasa-arvo ja yhdenvertaisuus, turvallisuus sekä palveluissa toteutuva sosiaalinen kestävyys. Sosiaalisesti kestävässä kehityksessä on pohjimmiltaan kyse kuntalaisten mahdollisuuksista vaikuttaa omaan elämäänsä ja osallisuuteen kuntayhteisössä. Sosiaalisesti kestävä kehitys huomioi kaikki väestöryhmät ja toteutuu luonnon kantokyvyn rajoissa. Asuttavuusanalyysi tuo esiin sosiaalisen kestävyuden tilan tutkimusalueilla. Näiden tulosten pohjalta esitetään toimenpiteitä esim. kunnille sosiaalisen kestävyuden edistämiseksi. Saaristojen puhdas luonto ja viihtyisä asumisympäristö eivät ole itsestäänselvyksiä, vaan ne vaativat pitkäjänteistä ja päämäärätietoista toimintaa. Siksi ympäristön ja vesistöjen suojelu kuuluu saaristojen kehittämisen keskiöön. Kestävät ja paikalliset ratkaisut kuormittavat ilmastoa ja ympäristöä vähemmän, esimerkiksi paikallinen energiatuotanto, digitaalisuuden hyödyntäminen ja jakamistalous. Saaristoliikenteessä tulisi pyrkiä ympäristöystävällisiin ratkaisuihin niin lauttojen, lossien kuin yhteysalusten kaluston osalta. Kestävää veneilyä tulisi mahdollistaa satamien sähköveneiden latausasemilla. Näitä kaikkia edellä mainittuja asioita otetaan esille asuttavuusanalyysiä tehtäessä. Ympäristö- ja ilmastovaikutusten arvioinnille hankkeessa on oma osionsa. Analyysissä käytössä olevien indikaattorien avulla saadaan tarkkaa tietoa alueiden ympäristön tilasta ja mahdollisista ilmastovaikutuksista. Erityisesti saaristoalueiden herkän luonnon kannalta kestävän kehityksen edistäminen on tärkeää. Näiltä osin hankkeen lopuksi annetaan myös suosituksia hankkeessa saatujen analysoitujen tietojen perusteella. Koska analyysissä käytetään kansalaistutkimusryhmiä indikaattorien määrittelyssä, tulevat työskentelyn myötä asukkailla saaristoa koskevat ympäristö- ja ilmastokysymykset tutuiksi.

Hakijan kumppanit hankkeessa

Hakijalla on kumppaneita hankkeessa

Ei

Tuen siirto

Esitetäänkö tukea siirrettäväksi
toiselle toteuttajalle hankkeen
toteuttamiseksi? Ei

Kustannukset ja rahoitus

Kustannukset esitetään

Selvitys

arvonlisäverovelvollisuudesta

Selvitys arvonlisäveron

hyväksyttävyydestä hankkeessa

Käytettävä kustannusmalli Laskennalliset kustannukset 40 %

Hankkeen kustannusarvio

Kustannukset	Summa
Palkat	65 500,00 €
Palkkojen laskennallinen osuus	25 545,00 €
Laskennalliset yleiskustannukset, 40%	36 418,00 €
Kustannukset yhteensä	127 463,00 €
Hankkeen tulot (vähennetään)	-
Kustannukset yhteensä vähennettynä tuloilla	127 463,00 €

Hankkeen rahoitussuunnitelma

Rahoitus	Summa
Haettava tuki / avustus	101 970,40 €
Muu julkinen tuki	-
Julkinen tuki yhteensä	101 970,40 €
Yksityinen rahoitus	25 492,60 €
Rahoitus yhteensä	127 463,00 €
Hankkeen tulot (lisätään)	-
Kokonaisrahoitus	127 463,00 €

Poistosuunnitelma

Eritelty kustannusarvio ja rahoitussuunnitelma

Muu julkinen tuki

Onko hankkeeseen haettu tai
saatu muuta julkista tukea,
avustusta tai rahoitusta? Kyllä

Kustannusten kohtuullisuus

Selvitys kustannusten
kohtuullisuudesta

Arvio vastikkeettomasti tehtävän
työn laadusta ja määrästä

Luvat ja ilmoitukset

Seurantatiedot

Älykkäät kylät -hankkeen päätyttyä ilmoitettavat tiedot

Seurattava tieto	Toteuma
Uudet palvelut ja tuotteet	-
Uudet tuotantomenetelmät ja toimintamallit	-
Hankkeen vaikutuksesta syntyneet uudet työpaikat	-

Yhteistyöhankkeen tiedot

Seurattava tieto	Tavoite	Toteuma	Lisätieto
Hankkeen rahoituksella hankkeen aikana työllistyvien määrä	-	-	-

Hankkeen ympäristö- ja ilmastotoimet (sekä niihin liittyvät rakennelmat)

Seurattava tieto	Tavoite	Toteuma	Lisätieto
Energiansäästö, uusiutuvat energiamuodot ja kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen	-	-	-
Luonnon monimuotoisuuden edistäminen ja maisemanhoito, ml. vieraslajien poisto	-	-	-
Vesistöjen kunnostus ja ravinnekuormituksen vähentäminen, ml. kosteikot	-	-	-
Muu ympäristö- ja ilmastotoimi, mikä	-	-	-

Hakemuksen lisätiedot ja muut liitteet

Lisätiedot

Muu liite (salassapidettävä)

Muu liite (asiakas)

Hakemuksen allekirjoitus

Allekirjoittajan nimi	Asko Koukkari
Allekirjoittajan sähköposti	sln.kylat@gmail.com
Allekirjoituspäivämäärä	-